

Kirjoittajan aakkoset

Yksi kirjoittajien suurimmista virheistä on kohdeyleisön ja julkaisukanavan unohtaminen tekstin rakenteessa. Erityisesti kansainvälisissä julkaisuissa on kielen lisäksi kerrottava lukijoille, myös vertaisarvioijille ja lehden toimitukselle, nekin asiat, jotka suomalaiselle lukijalle ovat päivänselviä. Vastaavasti hätäinen tai suora käänös englannista suomeksi ei tee hyllytetystä artikkelista automaattisesti sopivaa suomenkielisiin julkaisuihin. Tämän vuoksi on aina tärkeä tutustua itse aiottuun julkaisukanavaan. Hyväkään artikkelia vääriälle foorumille tarjottuna ei julkaista. Viittauskäytäntöjen lisäksi on hyvä tutustua käytyyn ja käynnissä olevaan keskusteluun kyseisessä julkaisussa.

Kirjoittajan toinen haaste on tekstin työstäminen huolellisesti loppuun. Siitä huolimatta, että lähes kaikkia käsikirjoituksia joudutaan muokkamaan ainakin jonkin verran vertaisarvioinnin perusteella, keskeneräisiä, luonnoksenomaisia tekstejä ei tulisi tarjota julkaistavaksi. Vertaisarviointi on

useimmiten vapaaehtoista, oman toimen ohessa tehtävää työtä. Jos lehti pyytää toistuvasti arvioita tällaisista teksteistä, voi hetken päästä olla erittäin vaikea saada lukijoita ja arvionantajia paremmilleen käsikirjoituksille.

Vaivalla väännetyin työn jälkeen saatu, kovalta kuulostava palaute tekee joskus kipeää. Palautteen tarkoituksena on kuitenkin auttaa kirjoittajaa eteenpäin. Vaikka suoranaisia erimielisyyksiäkin voi ilmetä, tulisi kaikkeen annettuun palautteeseen suhtautua vakavasti. – Ja vaikka kaikkea ei tarvitse niellä sellaisenaan, tulee jokaiseen ehdotettuun korjaus- ja muutosehdotukseen vastata, Katriina Soini muistutti. Mikäli on arvioijan kanssa eri mieltä, voi oman mielipiteensä ilmaista ja säilyttää, mutta se tulee myös asiallisesti perustella.

Monella aloittelevalla ja kenties kokeneemallakin kirjoittajalla voi olla käsitys muiden kirjoittamien tekstien virheettömyydestä ja paremmuudesta omiin aikaansaannoksiin nähden. Tämä on kuitenkin harhaa. Kirjoittaminen on prosessi, jota jokainen käy läpi hieman omin pai-

Artikkelin valmistuminen vaatii keskeneräisyyden hyväksymistä

Kahden lehden yhdessä järjestämä kirjoittajatyöpaja kokosi parikymmentä akateemisesta kirjoittamisesta kiinnostunutta Jyväskylään helmikuun alussa. Osallistujat olivat monipuolisesti eri aloilta ja edustivat eri taustakoulutuksia. Kahden koulutuspäivän ohjelmaan kuului tutustuminen erilaisten tieteellisten tekstien kirjoittamiseen. Näkökulmana oli tieteellisissä aikakauslehdissä julkaiseminen. Lisäksi työstettiin osallistujien omia tekstejä tai kirjoitussuunnitelmia.

Koulutuksen päälluennon piti Tampereen yliopiston Yhteiskuntatutkimuksen instituutista dosentti ja filosofian tohtori Pirjo Nikander. Hän kertoi, mistä hyvä artikkeli koostuu ja millaisen prosessin idea käy läpi päätyessään lopulta julkaisuun. YTT Maarit Sireni avasi tutkijoiden kokemuksista onnistuneen julkaisuprosessin edellytyksistä ja kirjoittamisen haasteista. Muut puheenvuorot tulivat tapahtuman järjestäjien lehtien edustajilta ja he valottivat, miltä julkaisuprosessi näyttää lehden näkökulmasta.

notuksin. Helppoa ja heti valmista se ei kuitenkaan ole tottuneimmillekaan. Jos olisi, ei lehdissä tarvittaisi arvioijia, oikolukijoita ja ylipäätään toimistustyötä.

Artikkeleista arkeen

Tieteellisten, pisteitä tuovien artikkelien lisäksi tutkijat ja kehittäjät kirjoittavat sekä pakosta että vapaaehtoisesti myös monia muita tekstejä. Kursista saadussa palautteesta ilmeni kaipaus saada ohjausta ja vinkkejä myös näistä muun tyyppisistä kirjoitustehtävistä kunnialla selviytymiseen. Vähemmän akateemisesti painottuvan maaseutuasiantuntijan mielenkiinto kohdistuu usein hyvien käytänteiden löytämiseen, mikä on luonnollinen ja tärkeä tavoite kehittämistyössä. Kahden päivän mittaiseen kurssiin, jossa pyrittiin antamaan myös käytännön opastusta omien kirjoitusprojektien eteenpäinviemiseen, näitä muita tekstityyppejä ei mahtunut. Nälkä kuitenkin jäi.

Ratkaisut kirjoittamisen solmukohtiin ja ohja-

uksen puuttumiseen voivat kuitenkin löytyä yllättävän läheltä. Viereisessä työhuoneessa tuskaileva kollega tai sähköpostin etäisyydellä toimiva toinen tutkija näkee huomattavasti helpommin tekstin aukkoja ja osaa mahdollisesti johdattaa osuvilla kysymyksillä etsimään oikeita lähteitä tai ontuvan rakenteen vahvistusta. Vastavuoroisesti kollegan tekstin lukeminen auttaa hiomaan omaa tutkimustaitoa. Nikander muistutti myös erityisesti opinäytteissä ohjaustaidon lisäksi tarvittavasta ohjattu- vuustaidosta. Ohjattava voi omalla käytöksellään ja kysymyksillään yhtä hyvin kuin ohjaajakin olla rakentamassa ohjaussuhdetta.

Kun artikkeli on vihdoin työn ja tuskan kanssa saatu valmiiksi ja hyväksytty julkaistavaksi, on aika sen popularisointiin. Vaikka todellisuudessa viimeistään silloin on ryhdyttävä seuraavan artikkelin tai rahoitushakemuksen laatimiseen, hakemusten ohella voi kirjoittaa blogia, kevyemmällä otteella artikkeleita erilaisiin ammatti- ja järjestö-, miksei aikakauslehtiinkin, ja tarjota aihetta paikallisille sanomalehdille.

Päivien aikana useat kurssilaiset kokivat yllätyksiä. Muun muassa kaikkia lehtiin lähetettyjä tekstejä joudutaan muokkaamaan, koska ne eivät ole välttämättä joko kielellisesti tai sisällöllisesti sujuvia. Lisäksi aina ei välttämättä tarvitse pyrkiä artikkelin julkaisemiseen, vaan voi kirjoittaa kevyempiä, mutta silti tieteellisiä ja tarpeellisia tekstejä julkaistavaksi.

Yhteisissä keskusteluissa kävi ilmi, että on olemassa yleinen, vallitseva ongelma. Tämä ongelma on oletus siitä, että henkilön valmistuttua maisteriksi ja hänen työskennellessään esimerkiksi tiedekunnassa tutkimusprojekteissa, oletetaan hänen automaattisesti osaavan kirjoittaa artikkeli. Käytännössä harvassa oppiaineessa tätä taitoa kuitenkaan opetetaan opintojen aikana,

eivätkä kiireiset tutkijakollegat ehdi huomata taidon puuttumista. Ja harvalla uraansa aloittelevalla tutkijalla on rohkeutta tuoda esille, ettei osaa.

Tässä olisi tiedeyhteisöllä petraamisen paikka. Tulevaisuuden tutkijatoivoille kannattaa kertoa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mitä artikkelin julkaisuprosessiin kuuluu, kannustaa julkaisemiseen sekä osoittaa, ettei siihen vaadita yli- luonnollisia kykyjä tai -älykkyyttä. Johan alkaa julkaisuja ilmestyä, ja hyviä sellaisia!

HELI SIIRILÄ
Vaasan yliopisto, Levón-instituutti